

P. BUZOGÁNY ÁRPÁD

Atyha szokásvilágáról¹

Kulcsszavak: *Atyha; szokásvilág; étkezési szokások*

2004-ben könyv jelent meg a Sóvidékről Atyha szokásvilága címmel, Madar Ilo-
na és Pusztai János munkáját dobta piacra a marosvásárhelyi Mentor Kiadó. Tu-
lajdonképpen két terjedelmesebb részt (tanulmányt) fed az ez esetben kissé túlzó
szokásvilág cím.²

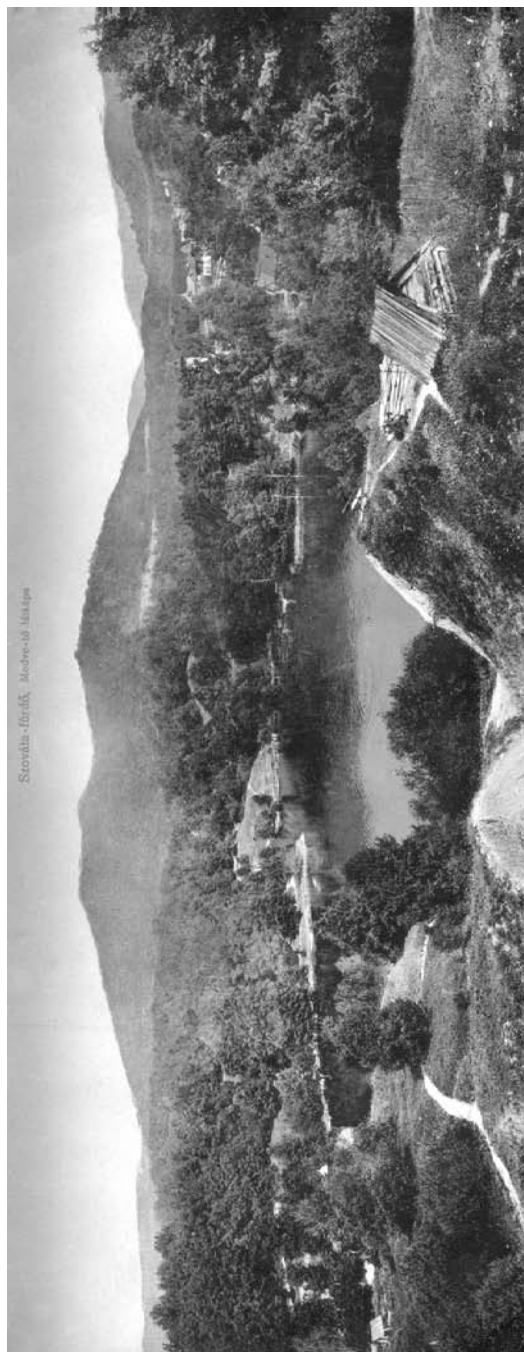
A szerzőpáros a könyv egynegyedében tárgyalja Atyha népi építészetét: házépí-
tés, berendezés, lakáshasználat, gazdasági épületek. Ehhez kapcsolódik számos
fényképfelvétel, illetve épületrajz.

Madar Ilonának a táplálkozással kapcsolatosan gyűjtött anyagot feldolgozó ta-
nulmányát bizonyára azok is fellapozzák majd, akik amúgy elsősorban nem Atyha,
hanem pusztán a táplálkozáskultúra iránt érdeklődnek. Külön fejezetekben tár-
gyalja a növények gyűjtögetését, a halászatot és vadászatot, ezeknél nem sokkal
terjedelmesebb és részletesebb pl. a termesztett növényekről szóló rész. Kimon-
dottan szűkszavúan megírt témákkal is találkozunk (ld. tenyésztett állatok). Feltű-
nően rövid, vázlatos említés esik a szekerességről, a só, faanyag, szén, cserépedény
meg az Etéden ugyancsak egykor ismert rézpor eladásáról. Leltárszerűen fellel-
jük ugyan a legfontosabb témákat, ám ha azt nézzük, hogy pl. a gyümölcsökről,
veteményekről néhány sornyi szöveget találunk, nem tekinthetjük az atyhai vo-
natkozások érdemi tárgyalásának ezen alfejezeteket. Az ételek készítése talán a
leghálásabb témája e kiadványnak, bár nem szokványos recepteket olvashatunk
itt, pusztán az egykori és mai gyakorlat legjellemzőbb eljárásait, módozatait. Az
étkezés rendje okán esik szó a keresztelőről, lakodalomról, virrasztásról, torról.

A múlt század hatvanas éveiben gyűjtött anyagot későbbi gyűjtésekkel lehetett
volna kiegészíteni, hiszen a téma, és a hagyományörző település egyaránt meg-
érdemelné. Az emlékezethatárt a 19. század nyolcvanas éveivel vonja meg Madar
Ilona, a múlt század első felének változásait is jelzi (bár a szöveg szintjén nem
mindig egyértelmű, mikor melyik eltelt századról van szó – a gyűjtés a huszadik, a
megjelenés a 21. században történt). Mégis az olvasónak az az érzése, elsősorban a
szűkszavúság miatt, - hogy éppen a téma sava-borsa lehetne másképp tálalva.

Jegyzetek

1. Madar Ilona–Pusztai János: *Atyha szokásvilága*. Marosvásárhely, 2004.
2. Az írás eredeti megjelenési helye: *Udvarhelyi Híradó*, 2004. Szeptember 21.

Stroyila - Brachy, Meebe-10. 10. 1914

